

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING KAROLINERSKOLAN och FRITIDSHEMMET 2020/2021

Alla barn och elever har rätt att lära och utvecklas i en trygg miljö och bemötas med respekt. Förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen ska vara fri från kränkande behandling. Bestämmelser om åtgärder mot kränkande behandling finns i 6 kapitlet skollagen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. SYFTE – DEFINITIONER

2. ÅRLIG PLAN/ARBETSPROCESS

3. UTVÄRDERING AV KAROLINERSKOLANS MÅL FÖR LÄSÅRET 2018/2019

4. KAROLINERSKOLANSSKOLANS MÅL FÖR LÄSÅRET 2019/2020

5. RUTINER VID AKUTA SITUATIONER

6. HANDLINGSPLAN MOT HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

7 BILAGOR

Bilaga 1 tillbudsrapport

Bilaga 2 Utredning vid kränkande behandling

1. SYFTE/DEFINITIONER

Planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling av barn och elever samt en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen har skyldigheten utvidgats med att arbeta med aktiva åtgärder, till att omfatta alla diskrimineringsgrunder.

Den 1 januari 2017 trädde nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering i kraft. Tidigare plan på att motverka diskriminering har ersatts med en skyldighet att jobba med aktiva åtgärder, 3 kap. 1-3, 16-18 §§ reglerna gäller för förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen och finns i diskrimineringslagen. Hela skolans verksamhet omfattas av arbetet. Den nya lagändringen medför ett *utökat dokumentationskrav*, ett krav som ska ersätta gällande krav på att upprätta en likabehandlingsplan.

DEFINITIONER

Kränkande behandling definieras i 6 kapitlet skollagen. Med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (trakasserier eller sexuella trakasserier) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Diskriminering Det finns sju diskrimineringsgrunder: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Diskriminering enligt diskrimineringslagen är förenklat att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

2. ÅRLIG PLAN/ARBETSPROCESS

Fortlöpande under läsåret sker löpande ett arbete med att formulera mål, åtgärda och utvärdera arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkningar. En process där personal, elever och vårdnadshavare arbetar tillsammans blir implementering av planen. Rektor ansvarar för att skapa förutsättningar för en levande arbetsprocess och leda arbetet.

ARBETSGRUPP PÅ KAROLINERSKOLAN FÖR PLANENS FRAMTAGANDE

Rektor, ansvarig Inger Strand
Specialpedagog Torunn Sörbö
Ledningsgrupp Mariette Ottosson, Kerstin Stamberg

Ansvar

Utbildningssamordnaren ansvarar för att:

1. Undersöka risker och hinder
2. Analysera orsaker till upptäckta hinder och risker
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet

Undersöka risker och hinder

Undersöka om det finns risker för diskriminering och repressalier eller andra hinder för barn och elevers lika rättigheter och möjligheter i verksamheten. Det kan vara reella, faktiska hinder och hinder i form av attityder, normer och strukturer.

- Vid utvecklingssamtal (2 ggr/år) behandlas frågan om trivsel, trakasserier och kränkande behandling, även vid samtal på fritids lyfts frågan.
- Skolsköterskan genomför hälsosamtal med vissa årskurser, där kränkningar och trakasserier kan upptäckas
- Trygghetsvandring, där elever och personal deltar, sker en gång/termin för att identifiera platser där det finns risk för att elever blir utsatta för kränkningar och/eller trakasserier, trivselenkät genomförs på skolan och fritids vid höstterminens början.
- Kartläggning av våld och hot. Personal fyller i checklista 1 ggr/termin Under klassrådstiden träffas klassen regelbundet för att bland annat arbeta med värdegrundsfrågor
- Elevskyddsombuden i åk 6 bevakar både den fysiska och den psykosociala arbetsmiljön för eleverna samt deltar i skyddsronden höst och vår
- Elevenkät genomförs under höstterminen
- Utvärdering av förra årets plan sker vid läsårets start

Analysera orsaker

Efter undersökningen, i det andra steget, ska utbildningsanordnaren analysera orsakerna till de upptäckta riskerna och hindren. Vi ska reflektera, analysera och dra slutsatser om varför det ser ut som det gör. Fler undersökningar kan man behöva göra för att få syn på risker och hinder.

- Utredning av uppgifter påbörjas: Så fort någon personal eller hemmet ser/får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller annan kränkande handling utreds uppgifterna. Utredningen sker förutsättningslöst med hänsyn till den som upplever sig utsatt och övriga inblandade. Utgångspunkten är den som blivit diskriminerad/kränkt
- Klasserna deltar i analysen av resultatet av elevenkäten
- Resultatet av trygghetsvandringen analyseras
- Tillbuds-/incidentrapporter skrivs av personal när kränkningar, våld eller hot förekommer
- Incident- och tillbudsrapporter följs upp och analyseras omedelbart

Samtliga analyser ligger till grund för de aktiva åtgärder som skolan behöver vidta.

Åtgärda och undanröja risker/hinder

Utifrån vad undersökningen och analysen visar skall utbildningsanordnaren i skolan genomföra åtgärder för att undanröja de risker och andra hinder som har framkommit.

- Skolans ordningsregler och trivselregler revideras under höstterminens uppstart. Elevrådet är delaktigt i arbetet. Ordningsreglerna skickas hem för genomläsning och returneras med påskrift.
- Eleverna deltar aktivt i värdegrundsarbetet genom klassråd, elevråd, på rasterna samt i klassrummet. Fritids har ett aktivt värdegrundsarbete som genomsyrar verksamheten.

- Planen mot diskriminering och kränkande behandling upprättas årligen vid höstterminens start och förankras med all personal via arbetsplatsträffar
- Planen förankras också hos eleverna, med vårdnadshavare på föräldramöten och via skolans hemsida
- Personalen arbetar förebyggande och uppföljande med värdegrundsfrågor på arbetslagskonferenser och i klassrummen samt på fritids.
- Temavecka runt hälsa, där psykiskt välbefinnande ingår
- Uppföljning av frånvaron då detta kan vara ett tecken på att det är problem för eleven med trivseln i skolan
- Om man anser att en incident är av mer allvarlig karaktär, kan en utredning ske i samråd med elevhälsan
- Utredningen ligger till grund för de åtgärder som vidtas. Både utredningen samt vidtagna åtgärder dokumenteras av elevhälsan i samråd med den personal som sett/fått kännedom om situationen
- Incidentrapporter gällande hot/kränkningar går genom på skolans elevhälsomöten, LSG och rapporteras vidare till förvaltningschefen.
- Vid upprepade fall kallas vårdnadshavarna och elev till elevhälsomöte.

Elevernas delaktighet

En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

- Elevrådsrepresentanterna deltar i utvärdering samt uppföljning av nuvarande plan mot diskriminering och kränkande behandling.
- Utvecklingssamtal samt klassråd. På fritids genomförs fritidsråd.
- Elevenkät på enhetsnivå samt huvudmannanivå

Personalens delaktighet

- Elevhälsoteamet tillsammans med skolans personal deltar i utvärdering samt uppföljning av planen mot diskriminering och kränkande behandling.
- Frånvaroanalyser utifrån vår handlingsplan för elevers rätt till undervisning
- Arbetstagares medarbetarsamtal med chef
- Ev. medarbetarenkäter

Vårdnadshavarnas delaktighet

- Klassombud alt. föräldraråd ges årligen möjlighet att belysa förbättringsområden.
- Utvecklingssamtal erbjuds två tillfällen per läsår.
- Målen i planen mot diskriminering och kränkande behandling förankras årligen i samband med föräldramöten.
- Planen finns på Karolinerkolans hemsida
- På fritids har man daglig kontakt med föräldrarna.

Förankring av planen

Planen finns tillgänglig på Karolinerkolans hemsida och årets mål samt insatser förankras genom elevråd, klassråd, föräldramöten, klassombudsmöten och personalmöten.

Viktiga faktorer att kartlägga är också formella aktiviteter t.ex. lektioner, informella aktiviteter t.ex. rastverksamhet, förflyttningar och fysiska platser t.ex. omklädningsrum, skolgård, korridor. Utgångspunkter kan vara språkbruk, attityder och socialt klimat.

3.UTVÄRDERING AV KAROLINERSKOLANS MÅL FÖR LÄSÅRET 2018/2019

Utvärdering: Vi har under läsåret haft med alla diskrimineringsgrunder i vårt arbete med insatser och uppföljning. Värdegrundsarbetet har varit en stående punkt på våra elevhälsomöten, samt uppföljning av incidentrapporter.

Ett högt resultat på trygghet och studiero. Vår interna enkät visade att eleverna kände sig trygga med varandra med några få undantag, detta arbetar vi med.

4. KAROLINERSKOLANS MÅL FÖR LÄSÅRET 2019/2020

Mål:

- Värdegrundsarbete med återkommande aktiviteter
- Alla på Karoliner skolan/fritids ska behandla varandra med respekt

Främjande insatser:

- Förbättra elevernas upplevelse av studiero och trygghet under lektionerna
- Återkommande aktiviteter med inriktning på värdegrundsarbete

Förebyggande insatser

- Utveckla det åtgärdande arbetet vid olika former av kränkande behandling
- Skapande skolapengar används i arbetet för att påvisa allas lika värde
- Följande situationer lyftes av eleverna som svåra vid vår interna enkät förflyttningar, omklädningsrum, vissa ställen på skolgården

För att förebygga att någon utsätts för kränkande behandling finns det pedagoger med vid följande situationer

- Förflyttningsmoment
- Omklädningsrum
- Raster, rastvakter möter upp i korridoren vid rast start och slut.
- Fritidspersonal och klasslärare har regelbundna avstämningar.
- Fritidspersonalen medverkar vid de dagliga aktiviteterna på fritidshemmet.

5. RUTINER VID AKUTA SITUATIONER

Policy

Varje incident av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling skall resultera i reaktion från de vuxna i skolan. Alla, både vuxna och elever, ska aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer och grupper samt arbeta för att kränkningar aldrig ska förekomma.

Rutiner för tidig upptäckt av trakasserier

- Aktiva, rörliga rastvakter
- Klassråd/fritidsråd
- Utvecklingssamtal/regelbundna samtal kring barnens situation på skola/ fritids

- Samtal med den utsatte samt någon vuxen som antecknar
- Samtal med de namngivna en och en
- Om den utsatte vill, konfronteras alla personer
- Föräldrar informeras
- Information till alla vuxna i skolan, när det gäller elever
- Beslut tas om åtgärder
- Dokumentering sker under hela processen och läggs i PMO (skolans elevhälsoarkiv)

Rutiner för att tidigt upptäcka kränkande behandling/nätmobbing samt

hedersrelaterat våld

- Aktiv, rörlig skol/fritidspersonal vid raster samt annan utevistelse
- Återkommande hälsosamtal
- Dialog med kontaktlärare/fritidshem
- Elevenkät
- Aktiva medvetna pedagoger

6.Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck

Definition

av begreppet hedersrelaterat våld och förtryck Hot, tvång och våld i hederns namn handlar om att begränsa en persons handlingsutrymme för att upprätthålla gruppens heder. Hedersrelaterat våld och förtryck är kollektivt utövat eller sanktionerat. Det innebär att en hel familj, släkt, grupp eller församling kan medverka till eller ställa sig bakom våldet.

När man talar om hedersrelaterat våld och förtryck finns det en risk för generalisering genom att man kan ha en förutbestämd uppfattning om hos vilka grupper hedersnormer förekommer. Detta är viktigt att vara uppmärksam på, då hedersrelaterat våld och förtryck kan förekomma i alla familjer/grupper oberoende av religion, födelseland och kulturell tillhörighet. För att kunna möta personer på ett konstruktivt sätt när de har utsatts för hedersrelaterat våld krävs det kunskap för att kunna se till deras specifika behov.

Vem är utsatt?

Föreställningar om vem som är utsatt kan göra att det blir lättare att se utsattheten hos vissa grupper. Det är i stor utsträckning flickor och kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, men även pojkar och män är utsatta. Pojkar och män kan också få en central roll i att kontrollera kvinnliga gruppmedlemmars beteende. Det är då viktigt att även se denna utsatthet när de tvingas ta en sådan roll, då det påverkar deras eget livsutrymme. Då det hedersrelaterade våldet utförs kollektivt suddas gränserna ut mellan den som utsätts och förövaren. De som medverkar till våldet kan samtidigt själva vara utsatta. Att bryta mot systemet ställer höga krav på individen och då ska samhället ställa upp med stöd och skydd, oavsett vem som bryter sig loss. HBTQ-ungdomar benämns ofta som en särskilt utsatt grupp.

Lagstöd

Skollagen 1 kap 5§ . **Föräldrabalken** 6 kap 1§ 6 kap 11 §. **Socialtjänstlagen** 14 kap 1§.

Att upptäcka våldet

En förutsättning för att kunna hjälpa personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är att kunna uppmärksamma och förstå utsattheten. Därför krävs en viss grundkunskap hos all personal i kommunen som möter ungdomar och vuxna. En viktig del av den grundkunskapen innebär att kunna identifiera varningstecken som tyder på en utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa varningstecken kan ge en övergripande bild av hur personens liv och hemmiljö ser ut. Ett eller flera av dessa varningstecken behöver inte nödvändigtvis innebära att någon är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck, men man måste våga samtala med personen om dennes livssituation.

Varningstecken som kan tyda på att någon är utsatt

- Det finns önskemål hemifrån om undantag från viss undervisning eller aktiviteter, till exempel musik, gymnastik, sex- och samlevnad, lägerskola och skolresor
- Olika kläd- och beteendekoder i och utanför skolan/arbetet eller hemmet
- Ofta återkommande magvärk, huvudvärk och illamående
- Återkommande frånvaro och skolk
- Koncentrationssvårigheter och försämrade studieresultat
- Synliga skador av våld
- Depression och självmordstankar
- Få eller inga vänner
- Kvardröjande på fritidsaktiviteten eller i skolan efter sista lektionen
- Rigid kontroll av fritiden, exempelvis att inte få delta i aktiviteter utanför skolan/arbetet
- Föräldrar som drar sig undan all kontakt med skolan och/eller socialtjänst och föräldrar som motsätter sig olika stödinsatser
- Avsaknad av vuxna stödpersoner utanför familjen eller gruppen
- Oro över att föras ut ur landet under sommarlov eller utlandssemester och bli bortgift
- Oro över att familjen eller gruppen ska få reda på att man är homosexuell, bisexuell eller transperson
- Önskan om att "återställa" eller kontrollera sin "mödomshinna" eller slidkrans
- Önskemål om att inte gå i samma klass eller skola som syskon eller kusiner
- Rymmer hemifrån
- Kontroll av exempelvis mobiltelefon eller dator
- Får inte gå ut efter skolan/arbetet på egen hand, eller får inte gå ut alls
- Krav på att kontrollera sina syskon, kusiner eller andra inom gruppen
- Familjen eller gruppen diskuterar omvändelse av HBTQ-personer

Att ställa frågor All personal måste våga ställa frågor som berör hedersrelaterat våld och förtryck eller annan utsatthet. Vissa som utsätts för våld ser sig inte som utsatta och tänker inte på våldet som misshandel, övergrepp och hot. När man ställer frågor om våld är det därför viktigt att fokusera på personens egen upplevelse. Det kan vara svårt för en utsatt person att göra en fullständig analys av sitt liv. Ställ därför korta, enkla och raka frågor som inte är ledande.

Frågor att ställa om man misstänker att någon är utsatt

- Vad vill du göra som du inte får?
- Vad måste du göra som du inte vill?
- Vilka argument används för att reglerna ska efterföljas?
- Vilka metoder används för att reglerna ska efterföljas?
- Vilka personer upprätthåller reglerna? Vem bestämmer vad?
- Vilka är konsekvenserna om reglerna bryts?
- Har någon du känner till dig varit i en liknande situation?
- Hur reagerade familjen eller gruppen då?
- Hur länge har kontrollen pågått? Föreligger underliggande eller direkt uttalade hot, i så fall från vem eller vilka?
- Förekommer våld? I så fall från vem eller vilka?
- Kan du ha vänner av motsatt kön?
- Vilka krav finns om ditt utseende?
- Vad har sagts om din framtid?
- Hur ser syskon, släktingar eller andra gruppmedlemmars inställning och agerande ut?
- Finns det någon inom gruppen som känner till din situation?
- Finns det någon du litar på inom eller utanför gruppen?

Skola

All personal som arbetar inom skolan är skyldig att anmäla till socialnämnden om de får kännedom eller misstänker att ett barn far illa (14 kap 1 § SoL). Skolan ska ha en fungerande rutin för hur orosanmälan till socialtjänsten görs. Alla skolor är också skyldiga att ha en plan mot kränkande behandling. Rektorerna är ansvariga för att barnkonventionen blir levande i skolans verksamhet och att skolan har en beredskap för att hantera de praktiska och principiella frågeställningar som aktualiseras av hedersproblematiken.

En förutsättning för att kunna uppmärksamma och hjälpa ungdomar som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är att någon ser och förstår vad som händer. Att upptäcka ungdomar som är utsatta för hedersförtryck är därmed en viktig uppgift för skola och fritid. Det är då nödvändigt att personalen har en grundkunskap om hedersnormernas mekanismer och vågar ställa frågor till ungdomen om det finns en misstanke om hedersproblematik.

Vid misstanke om hedersrelaterat våld och förtryck Skolan kan på många olika sätt få vetskap om att någon är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck. Eleven kan själv vända sig till någon av skolans personal, eller så ser personalen tecken på att något inte står rätt till. Det är viktigt att i varje situation fundera över hur man ska agera för att bäst kunna hjälpa eleven. Ärenden som rör hedersproblematik kräver stor flexibilitet och samarbete mellan olika aktörer.

Åtgärder

-Ställ frågor kring hur elevens nuvarande situation ser ut. Se exempel på frågor under rubriken Att ställa frågor.

-Informera eleven om den hjälp som finns att få och uppmuntra eleven att vända sig till skolkurator eller kommunens ungdomsmottagning.

-Med elevens vetskap: Informera elevhälsan och eventuellt rektor om misstankar/iakttagelser.

-Gör en ansvarsfördelning mellan elevhälsan, rektor och eventuell berörd skolpersonal kring vem som har ansvar för att arbeta vidare med ärendet och dokumentera, vem som tar nödvändiga kontakter utanför skolan och vem som gör en eventuell orosanmälan. (Se skolans plan mot kränkande)

-Kartlägg elevens situation och nätverk. Ta reda på om det finns någon vuxen i nätverket som kan ge eleven stöd.

-Ställ frågor om elevens egen inställning till sin situation och hur eleven mår psykiskt.

- Gör en konsultation med socialtjänsten. En konsultation gör det möjligt att samtala om den aktuella, avidentifierade elevens situation och man kan tillsammans ta ställning till om en anmälan bör göras.

-Informera noga om vilket ansvar du har som personal. Ge eleven hjälp att sortera sina tankar och reflektera över vilka konsekvenser olika beslut kan få.

-Ta eventuella nödvändiga kontakter utanför skolan, exempelvis med ungdomsmottagningen eller barn- och ungdomspsykiatrien.

-Gör en orosanmälan till socialtjänsten om det är aktuellt

VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ!

Ta ungdomens berättelse på allvar och förmedla att det aldrig är personens eget fel att våldet sker.

- Prata med ungdomen i enrum. Avvakta med att kontakta vårdnadshavare tills du vet mer.
- Ta hänsyn till ungdomens egna tankar om lösningar och eventuella konsekvenser av dessa.
- Var försiktig innan du börjar sätta in åtgärder. Beslut kan ge konsekvenser som är svåra att förutse. Rådgör med personal med särskild kunskap på området, så som socialtjänsten.

Akuta insatser

Om situationen är akut ska omedelbar kontakt tas med polisen och socialtjänstens mottagning för barn och unga.

I vissa fall behöver akuta insatser vidtas vid hedersrelaterat våld och förtryck. Detta kan vara när det finns en akut risk för att eleven ska bli utsatt för våld, ingå äktenskap mot sin vilja, utsättas för könsstympning eller av annan anledning behöver omedelbart skydd. Som personal på en skola kan det vara svårt att bedöma vad som är ett akut läge. Kontakta därför socialtjänsten för att låta dem göra bedömningen. Om det är möjligt och lämpligt kan denna checklista användas på skolan för att bedöma akut hot och risk:

Checklista akuta insatser

- ✓ Vad är det som gör att du söker hjälp just nu?
- ✓ Vad vill du ha hjälp med?
- ✓ Har du sökt hjälp tidigare och i så fall var?
- ✓ Hur ser din familj/släkt/församling ut? - Nätverkskarta
- ✓ Vilka regler har du brutit mot och vad tror du blir påföljden?
- ✓ Hur stor är risken att någon får reda på det? I så fall vem?
- ✓ Har någon annan i gruppen brutit mot reglerna? Vad hände då?
- ✓ Finns det någon i din närhet som känner till din situation och står på din sida?
- ✓ Om vi skulle kontakta någon i din familj eller grupp, vem skulle det vara?

- ✓ Vet någon att du är här?
- ✓ Finns något uttalat hot?

Konflikthantering

När konflikter uppstår samtalar pedagog och vid behov ytterligare en personal med berörda elever för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Samtliga elevers perspektiv ska beaktas. Personal som rett i situationen dokumenterar vid behov. Klasslärare/rektorer informeras vid behov.

Enligt plan tills kränkningar upphört.

Följa upp och utvärdera

Har de kort- och långsiktiga målen fungerat?

Om diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling ändå inte upphör agerar vi enligt följande:

- Uppföljande samtal sker med de inblandade, 1–2 ggr/vecka
- Uppföljning och utvärdering med föräldrar och barn
- Övervägande om eventuell anmälan till polis, socialtjänst och/eller arbetsmiljöverket ska göras
- Rektor beslutar om övriga disciplinära åtgärder

Ärendet är avslutat när kränkningarna upphört. Uppföljningar ska då ha skett under en längre period i samråd med vårdnadshavare.

Antagen 2017-08-15 Reviderad 2020-05-08